

การวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทอผ้าตำบลสันนาเม็ง
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ *

An Analysis of the Sustainable Operations of San Na Meng
Subdistrict Saving for Weaving Production Group Community
Enterprise, San Sai District, Chiang Mai Province

ธีรภัทร์ จุ่มปี่, และ จักรพงษ์ พวงงามชื่น

Teeraphat Jumpee, and Jukkaphong Pong-ngamchuen

คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Faculty of Agricultural Production, Maejo University

Corresponding Author, E-mail: jukkaphong.mju@gmail.com

บทคัดย่อ

วิกฤตเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ผ่านมาค่อนข้างรุนแรง แต่ยังคงมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
บางแห่งที่สามารถดำเนินกิจการต่อได้อย่างยั่งยืน การได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงานอย่างยั่งยืน
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ
วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน การดำเนินงานอย่างยั่งยืน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน
อย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทอผ้าตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ร่วมกับเทคนิคการอภิปรายกลุ่ม กับสมาชิกกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนจำนวน 150 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์แบบจำลอง
สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม AMOS และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (ρ)

* ได้รับบทความ: 12 เมษายน 2567; แก้ไขบทความ: 25 กรกฎาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 28 กรกฎาคม 2567

ผลการศึกษา พบว่าสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.30) อายุเฉลี่ย 52.62 ปี สมรสแล้ว (ร้อยละ 67.30) สำเร็จการศึกษาในระดับประถม (ร้อยละ 34.00) มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 8,393.33 บาท ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ร้อยละ 56.00) และไม่เคยได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ (ร้อยละ 63.30) เป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 3.64 ปี และเชื่อว่าผู้บริหารกลุ่มมีภาวะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.47) อย่างไรก็ตาม สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจ (ร้อยละ 98.00) มีทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) และมีความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) ในขณะที่มีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) สำหรับการวิเคราะห์ AMOS พบแบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังพบ 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในภาพรวมคือ อายุ การเข้าร่วมอบรมด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐด้านการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีอายุมากขึ้น ได้รับการฝึกอบรมและการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้ง จะส่งผลให้มีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในระดับที่สูงขึ้น

คำสำคัญ: การดำเนินงานอย่างยั่งยืน; วิสาหกิจชุมชน; การบริหารจัดการกลุ่ม

Abstract

The recent economic crisis in Thailand was quite severe. But there were still some community enterprise groups that have been able to continually operate sustainably. Hence, it is interesting to know how these community enterprises operate their business sustainably. Therefore, this research was aimed to analyze the current conditions, the sustainable operations, and factors relating sustainable operations of San Na Meng Subdistrict Saving for Weaving Production Group Community Enterprise, San Sai district, Chiang Mai province. Data were collected using interview schedule including focus group discussion technique with

150 community enterprise members. Obtained data were analyzed using descriptive statistics, structural equation model analysis with AMOS program, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results reveal that most of the members (69.30 percent) were female with 52.62 years of average age, married (67.30 percent), and reached primary school (34.00 percent). They had 8,393.33 baht in average annual income. Most of them had never attended any training about sustainable development (56.00 percent) and promotion from government agencies regarding sustainable operations (63.30 percent). They had been a member of the community enterprise group for 3.67 years on average. The members believed in the high level ($\bar{x}=4.47$) on leadership of the enterprise group's executives. However, they had high level on knowledge and understanding (98.00 percent) and attitude ($\bar{x}=3.98$) in terms of the sustainable development, and they had a moderate level ($\bar{x}=2.68$) of satisfaction with welfare received for the community enterprise group, while the members had high level in sustainable operations ($\bar{x}=3.76$) as a whole. In terms of AMOS analysis, the results shown that the structural equation model of support factors, and socio-economic factor, influence the sustainable operations. Besides, the study found 3 variables correlating the sustainable operations as a whole namely: age, attending the training about sustainable development, and the promotion from government agencies regarding sustainable operations. In this regard, members of the community enterprise group are getting older, receive regular training and promotion from government agencies, it will result in a higher level of sustainable operations.

Keywords: sustainable operations; community enterprise; group management

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมายึดหลักการพัฒนาตามระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายนำประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) โดยระบบทุนนิยมนั้นสามารถสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ดี แต่สำหรับด้านการกระจายผลประโยชน์ไปสู่กลุ่มคนต่างๆ นั้นยังทำได้ไม่ดีพอ (บัณฑิต นิถาวร, 2562) ซึ่งระบบการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนี้มีมานานและถูกเรียกว่า “ทุนนิยมพวกพ้อง” (รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2554) และเนื่องจากการพัฒนาที่เร่งรีบส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยในอดีตไปสู่รูปแบบใหม่โดยลืมมองรากฐานดั้งเดิมและภูมิปัญญาของคนไทยที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย แต่เมื่อสภาพสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความไม่ประสบความสำเร็จทำให้ประชาชนมีความยากลำบากในการทำมาหากิน (ลำแพน จอมเมือง และ สุทธิพงษ์ วสุโสภาพ, 2546) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบขยายไปสู่ประชาชนในระดับรากหญ้าหรือสังคมชนบท (พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย, 2560) แต่อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีได้มีการปรับเปลี่ยนและกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้อยู่ภายใต้กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนใน 3 ด้านคือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม (Siriwan, Pong-ngamchuen, Rungkawat, & Kruekum, 2020)

จากสถานการณ์ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและองค์กรชุมชนนำทุนทางสังคมอันเป็นรากฐานสำคัญที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจในชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นทิศทางในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จนถึงฉบับที่ 13 ในปัจจุบันที่มีกรอบการดำเนินงานเพื่อ “พลิกโฉมประเทศสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) โดยรัฐบาลมีเป้าหมายให้แต่ละชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้แก่ผู้อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนและได้ดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสู่วิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้โดยมุ่งตอบสนองการอยู่ร่วมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552)

“วิสาหกิจชุมชน” เป็นการประกอบการที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของและร่วมกันดำเนินการ โดยการใช้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการตอบสนอง

การพึ่งตนเองและการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และรายได้ระหว่างชุมชนตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) โดยอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนถูกต้องจำนวน 144 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2565) ดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่อง แต่จากการรายงานพบวิสาหกิจชุมชนหลายกลุ่มที่ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้และปิดตัวลงเนื่องจากผลกระทบในระยะยาวจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) และขาดกรอบการดำเนินงานที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (นุชนาถ ทับครุฑ, ศุภพิชญ์ บุญเกื้อ, และ อรอนงค์ อำภา, 2563) แต่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยพบวิสาหกิจชุมชนหนึ่งแห่งที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวค่อนข้างน้อย สามารถดำเนินการและมีผลกำไรที่เป็นที่น่าพอใจได้อย่างต่อเนื่องทุกปีอย่างยั่งยืนคือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตทอผ้าตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

จากการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ พบว่าเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตสินค้าหลากหลาย เช่น เสื้อผ้า ผ้าทอ อาหารแปรรูป เป็นต้น มีรูปแบบการออมทรัพย์ของสมาชิกกลุ่มในระบบหุ้นๆ ละ 100 บาทเพื่อเป็นเงินออมให้แก่สมาชิกทุกคน โดยผู้บริหารกลุ่มกล่าวว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีแนวทางในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่เริ่มแรกก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบัน และมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาในด้านการบริหารจัดการและวิธีการดำเนินงาน ตลอดจนมีการวางแผนในการรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ก่อให้เกิดการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ จะมีแนวทางและการวางแผนในการดำเนินงานที่ดีแล้ว แต่ยังขาดการศึกษาในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกในภาพรวมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนในการดำเนินงาน ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานอย่างไรให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนเองสามารถดำเนินการผ่านช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ และประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้จนถึงปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม และปัจจัยสนับสนุนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

2. เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบด้วยการดำเนินงานด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม

3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. สถานที่ในการวิจัย สถานที่สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพื่อการผลิตผ้าตาบลสันนาเม็ง โดยสำนักงานของกลุ่มวิสาหกิจ ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ 3 ซอย วัดสันนาเม็ง ถนนเชียงใหม่-ดอยสะเก็ด ตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตผ้าตาบลสันนาเม็ง
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตผ้าตาบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นพนักงานสมาชิกทั้งหมดจำนวน 150 คน และเนื่องด้วยผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มาก ในกรณีเช่นนี้อาจศึกษาประชากรทั้งหมดได้ (กัญญ์สิริ จันทรเจริญ, 2554) ตลอดจนผู้วิจัยสามารถเข้าถึงสมาชิกกลุ่มได้ทั้งหมด 150 คน ดังนั้นจึงกำหนดให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. เครื่องมือและเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ร่วมกับเทคนิคการอภิปรายกลุ่มสำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบไปด้วยข้อคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้าน

เศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยสนับสนุน และการดำเนินงานอย่างยั่งยืนใน 3 ด้านคือ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยตัวแปรภาวะผู้นำ ทักษะคิดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ และการดำเนินงานอย่างยั่งยืนมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Guilford, 1954) โดยมีการกำหนดช่วงคะแนนเดียวกันทั้ง 4 ตัวแปรได้แก่ 1) 1.00-1.49=น้อยที่สุด 2) 1.50-2.49=น้อย 3) 2.50-3.49=ปานกลาง 4) 3.50-4.49=มาก และ 5) 4.50-5.00=มากที่สุด

อย่างไรก็ตามตัวแปรภาวะผู้นำ ทักษะคิด ความพึงพอใจ และการดำเนินงานอย่างยั่งยืนมีมาตราส่วนประมาณค่าเหมือนกันทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม AMOS ซึ่งเป็นโปรแกรมที่จะต้องใช้ตัวแปรและปัจจัยในลักษณะและวิธีการวัดตัวแปรแบบเดียวกัน (วันวา วิโรจนารมย์, 2562) ในขณะที่ตัวแปรความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีข้อคำถาม 10 ข้อแบบปรนัย “ถูก” และ “ผิด” โดยใช้เกณฑ์การวัดคือตอบถูก=1 คะแนน และตอบผิด=0 คะแนน เป็นข้อคำถามที่ประยุกต์จากหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนของจักรพงษ์ พวงงามชื่น (2552) ซึ่งการประเมินค่าคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ 3 ระดับจากคะแนนเต็ม 10 คะแนนคือ 9-10=ความรู้มาก 6-8=ความรู้ปานกลาง และ 0-5=ความรู้น้อย (ลักษณะ ทริพย์สมบูรณ์, 2551)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยสนับสนุน และการดำเนินงานอย่างยั่งยืน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก นอกจากนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ซึ่งเป็นสถิติขั้นสูงที่ใช้ในการวิเคราะห์ความมีอิทธิพลในสมการเดียวกันที่ประกอบไปด้วยตัวแปรอิสระหลายตัวในคราวเดียวกัน (ยุทธ ไกยวรรณ, 2564) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่แม่นยำและน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ SEM ด้วยโปรแกรม Analysis of Moment Structure (AMOS) สำหรับ 3 ตัวแปรอิสระกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรคือ ทักษะคิดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ และภาวะผู้นำของผู้บริหารกลุ่ม มีลักษณะเป็นตัวแปรแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเช่นเดียวกันกับตัวแปรตามคือ การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ สำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆ ผู้วิจัยกำหนดให้การใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันสำหรับกลุ่มประชากร (ρ) ทั้งหมด

4. สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

สภาพปัจจุบันของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐาน ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม และปัจจัยสนับสนุน โดยผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.30) มีอายุเฉลี่ย 52.62 ปี สมรสแล้ว (ร้อยละ 67.30) และสมาชิกกลุ่มประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.00) สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 8,393.33 บาท โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ร้อยละ 56.00) และไม่เคยได้รับการส่งเสริมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนจากหน่วยงานภาครัฐที่ (ร้อยละ 63.30) ในขณะที่เคยเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ เฉลี่ย 3.64 ปี และมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.47) (ตารางที่ 1) อย่างไรก็ตามสมาชิกกลุ่มเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.00) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมีทัศนคติต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (attitude) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) ในขณะที่มีความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ (satisfy) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68)

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

คุณลักษณะภาวะผู้นำ	$\bar{x}$	SD.	แปลผล
1. ด้านร่างกาย สุขภาพแข็งแรง (lead1)	4.45	0.548	มาก
2. ด้านภูมิหลังทางสังคม ประพฤติดี (lead2)	4.62	0.469	มากที่สุด
3. ด้านสติปัญญาและการวางตัว (lead3)	4.55	0.054	มากที่สุด
4. ด้านบุคลิกภาพ เชื่อมั่นในตนเอง (lead4)	4.43	0.049	มาก
5. ด้านการทำงาน ขยันหมั่นเพียร (lead5)	4.49	0.053	มาก
6. ด้านการยอมรับจากสังคมภายนอก (lead6)	4.32	0.070	มาก
รวมเฉลี่ย	4.47	0.046	มาก

2. การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

การศึกษาถึงการดำเนินงานอย่างยั่งยืนตามตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการดำเนินงานใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านสังคม ผลการศึกษาพบมีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) โดยให้ความสำคัญไปที่การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้งในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบมีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ซึ่งให้ความสำคัญไปที่การวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้สมาชิกมีรายได้ เงินออมเพิ่มขึ้น มีรายจ่ายลดลง และการวางแผนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบมีการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) ซึ่งให้ความสำคัญไปที่การดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ในกระบวนการผลิตอย่างคุ้มค่า และการนำองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาปรับใช้กับกระบวนการผลิต อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในภาพรวมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย 3.76)

ตารางที่ 2 ระดับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

การดำเนินงานอย่างยั่งยืน	$\bar{x}$	SD.	แปลผล
1. ด้านสังคม (social)	3.70	0.042	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ (economic)	3.84	0.058	มาก
3. ด้านสิ่งแวดล้อม (environment)	3.73	0.065	มาก
รวมเฉลี่ย	3.76	0.045	มาก

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและปัจจัยสนับสนุน กับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 3 ตัวแปรอิสระได้แก่ 1) ทักษะคิดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารกลุ่ม กับตัวแปรตามการดำเนินงานอย่างยั่งยืน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ SEM ด้วยโปรแกรม AMOS โดยก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลด้วย Function คำสั่ง Frequencies จากโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ พบว่าไม่มีข้อมูลหรือตัวแปรใดที่ขาดค่าตอบ (Missing) และสามารถใช้องค์ข้อมูลของทั้ง 3 ตัวแปรเพื่อวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างได้ และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลลัพธ์ของแบบจำลองสมการโครงสร้างไว้ 6 ตัวชี้วัด (Tanaka & Huba, 1985; Hooper, Coughlan, & Mullen, 2008; Browne & Cudeck, 1993 cited by Pong-ngamchuen & Buwjoom (2023); ประกริต รัชวัตร (2560)) ดังแสดงในตารางที่ 3

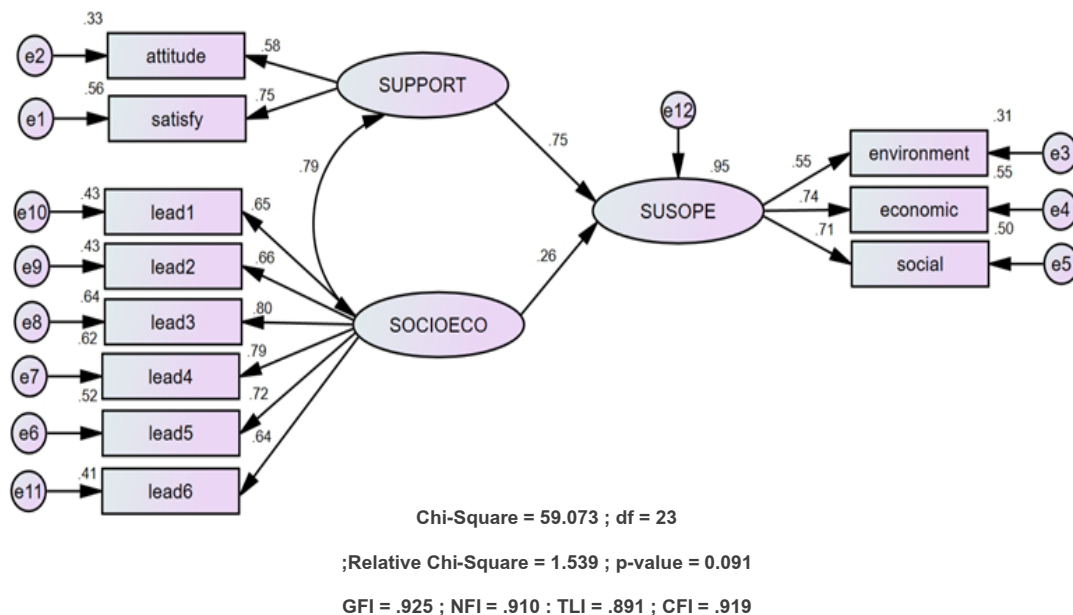
ตารางที่ 3 เกณฑ์การพิจารณาและผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ พิจารณา	ผลการ วิเคราะห์	แปลผล
ค่าไคสแควร์ (χ^2) (p-value)	($p > .05$)	0.091	ผ่าน
ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df)	< 3	1.539	ผ่าน
ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน (GFI)	$> .80 - \geq .95$	0.925	ผ่าน
ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI)	$> .90$	0.919	ผ่าน
ดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (NFI)	$> .90$	0.910	ผ่าน
ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)	$< .05 - .10$	0.097	ผ่าน

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3 พบว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 6 เกณฑ์ซึ่งหมายความว่าแบบจำลองสมการโครงสร้างนี้มีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า แบบจำลองการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ เหมาะสมกับแบบจำลองทางทฤษฎีที่สร้างขึ้นในระดับที่สามารถยอมรับได้

นอกจากนี้แบบจำลองสมการโครงสร้างในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ (ภาพที่ 2) แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนทั้ง 2 ปัจจัยย่อย คือทัศนคติต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับซึ่งส่งผล ร้อยละ 75 ต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนด้านสังคม (ร้อยละ 71) ด้านเศรษฐกิจ (ร้อยละ 74) และด้านสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 55) ทั้งนี้ ร้อยละ 25 ที่เหลืออาจเป็นปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ที่ไม่ได้ทำการศึกษา ในขณะที่ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งผลเพียง ร้อยละ 26 ต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ อย่างไรก็ตามสามารถวิเคราะห์ในอีกมุมมองหนึ่งได้ว่า ปัจจัยสนับสนุนกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมส่งผลต่อกันถึง ร้อยละ 79 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมมีส่วนสำคัญร่วมกับปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ทั้งนี้ในแบบจำลองได้กำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปรไว้ 14 ตัวแปรได้แก่ 1) SUPPORT คือ ปัจจัยสนับสนุน 2) SOCIOECO คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม 3) SUSOPE คือ การดำเนินงานอย่างยั่งยืน 4) attitude คือ ทัศนคติต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) satisfy คือ ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ 6) lead1 คือ ภาวะผู้นำด้านร่างกาย 7) lead2 คือ ภาวะผู้นำด้านภูมิหลังทางสังคม 8) lead3 คือ ภาวะผู้นำด้านสติปัญญาและการวางตัว 9) lead4 คือ ภาวะผู้นำด้านบุคลิกภาพ 10) lead5 คือ ภาวะผู้นำด้านการทำงาน 11) lead6 คือ ภาวะผู้นำด้านการยอมรับจากสังคมภายนอก 12) environment คือ การดำเนินงานอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม 13) economic คือ การดำเนินงานอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ และ 14) social คือ การดำเนินงานอย่างยั่งยืนด้านสังคม

ภาพที่ 2. แบบจำลองสมการโครงสร้างในการดำเนินงานอย่างยั่งยืน
 ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

3.2 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระอื่น ๆ กับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ผลการศึกษาพบ 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อายุ การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการดำเนินงานอย่างยั่งยืน โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานอย่างยั่งยืนด้านสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอายุ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ ในขณะที่ด้านเศรษฐกิจพบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ 2 ตัวแปรได้แก่ การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการดำเนินงานอย่างยั่งยืน และด้านสิ่งแวดล้อมพบ 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อปี การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน การได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการดำเนินงานอย่างยั่งยืน และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการดำเนินงาน อย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจฯ			
	สังคม	เศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	ภาพรวม
เพศ	-0.087	0.035	0.059	0.000
อายุ	0.230**	0.156	0.127	0.202*
สถานภาพการสมรส	-0.003	0.037	0.012	0.021
ระดับการศึกษา	-0.090	-0.008	0.060	-0.001
รายได้เฉลี่ยต่อปี	-0.057	0.047	0.175*	0.087
การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน	0.120	0.335**	0.406**	0.386**
การได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.035	0.310**	0.329**	0.316**
ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ	0.307**	0.079	-0.240**	0.015
ความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	0.029	0.048	0.047	0.059

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุน พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับมาก มีทัศนคติต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับมาก ในขณะที่พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับน้อยกว่าสองปัจจัยแรก โดยจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากสมาชิกกลุ่มทำให้ทราบว่า สวัสดิการที่ได้รับจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ส่งผลต่อความมั่นคงในการทำงาน รวมไปถึงกำลังใจและความมุ่งมั่นตั้งใจในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ วาสนา ผิวผลาผล (2564) ที่พบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ ด้านสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากหน่วยงานส่งผลต่อความตั้งใจและประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน นอกจากนี้การศึกษาของ พิราวรรณ กิตติสากล (2565) ยังสนับสนุนผลการศึกษาที่ว่าความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในความเป็นอิสระของงาน และความพึงพอใจในสวัสดิการที่ได้รับจากการทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ทั้งนี้รูปแบบสวัสดิการที่ดีมักจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี และความผูกพันที่ดีระหว่างพนักงานกับหน่วยงาน (นพดล บุญช่วย, 2564)

2. จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่า การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ มาจากทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรวดี พานิช (2563) ที่พบว่าเพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนนั้น ผู้บริหารต้องมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการดำเนินงานอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนน้อยกว่าปัจจัยสนับสนุน คือทัศนคติเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการศึกษาของ บุรณิน รัตนสมบัติ (2557) ที่พบว่าภาวะผู้นำ กลยุทธ์ขององค์กร การจัดการสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร เป็นกลยุทธ์หลักในการจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคตของวิสาหกิจขนาดใหญ่ ทั้งนี้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ (NEW NORMAL) นั้นรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการนวัตกรรมเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน (ฐากร อนุสรณ์พาณิชย์กุล, 2563)

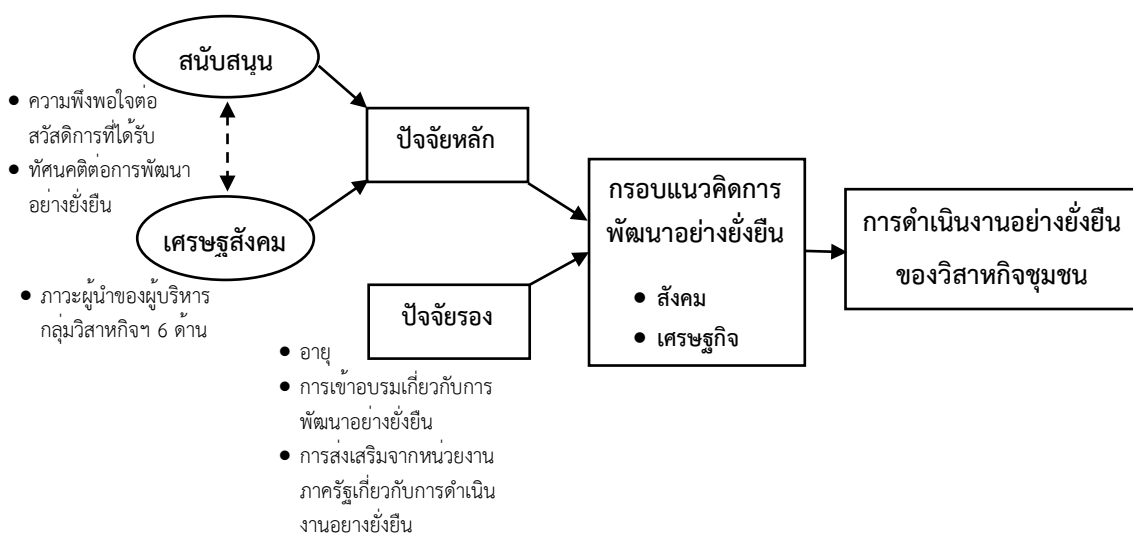
3. จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า การดำเนินงานอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และในภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่เคยผ่านการอบรมในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเคยได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างยั่งยืน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและส่งผลให้มีรายได้และเงินออมมากขึ้น หนี้สินลดลง รวมทั้งมีการนำองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาใช้ในการกระบวนการผลิต นำไปสู่การดำเนินงานอย่างยั่งยืนในภาพรวมในระดับที่สูงขึ้น โดยผลการศึกษาสนับสนุนผลการวิจัยของ ทศน์ชัย ศิริวรรณ (2564) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เช่น การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การดำเนินงาน และความยั่งยืนขององค์กร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ญัฐวรวิทย์ มานพพงษ์, สถาพร แสงสุโพธิ์, เฉลิมชัย ปัญญาดี, และ สมคิด แก้วทิพย์ (2564) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน นอกจากนี้ผลการศึกษาของ จรีภรณ์ มีศรี (2563) ยังสนับสนุนผลการศึกษาที่ว่า ความรู้ความเข้าใจ

ในหลักการทำงาน ลักษณะของผู้นำกลุ่ม การบริหารงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และการได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ คือ **1) ปัจจัยหลัก** ประกอบด้วย (1) การสนับสนุนของกลุ่มวิสาหกิจฯ ที่มีต่อสมาชิกในด้านสวัสดิการที่ได้รับ (2) การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืน และ (3) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนใน 6 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านภูมิหลังทางสังคม ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการทำงาน และด้านการยอมรับจากสังคมภายนอก อย่างไรก็ตามการพิจารณาให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมร่วมกันอย่างเหมาะสม จะมีผลมากขึ้นในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ และ **2) ปัจจัยรอง** ได้แก่ (1) อายุ (2) การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ (3) การได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ร่วมกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนใน 3 มิติ คือสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3. องค์ความรู้ในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีแนวทางการดำเนินงาน และมีการวางแผนการดำเนินงานในอนาคตที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตามแนวทางการดำเนินงาน และการวางแผนการดำเนินงานดังกล่าว ยังไม่มีการทบทวนรูปแบบการวางแผนที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือสถานประกอบการขนาดเล็ก ขนาดย่อม หรือขนาดใหญ่ก็ตาม จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการนำของคณะผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานในรูปแบบของแผนกลยุทธ์ เพื่อกำหนดประเด็นที่จะต้องดำเนินการ ประเด็นการแก้ไขปรับปรุง ประเด็นการพัฒนาด้อยอด เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดตลาดเป้าหมาย การแข่งขันทางการตลาด การเตรียมแผนรองรับสำหรับวิกฤติทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น โดยแผนกลยุทธ์ จะได้มาจากความร่วมมือกันทุกฝ่ายขององค์กร นอกจากการจัดทำแผนกลยุทธ์แล้ว ผู้บริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาถึงการให้สวัสดิการแก่กลุ่มสมาชิกที่เพียงพอและเท่าเทียมกัน โดยอาจมีการปรับสวัสดิการในทุกรอบปีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อสวัสดิภาพคุณภาพ และความมั่นคงในการดำเนินงานของทั้งผู้บริหารและกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2552). *การดำเนินงานพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC. สืบค้นจาก <https://esc.doae.go.th/wp-content/uploads/2019/05/AEC.pdf>
- ธนเดช วงเขียว. (2565). เชียงใหม่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 1 /2565. สืบค้นจาก <https://chiangmai.doae.go.th/province/?p=10554>
- กัญญ์สิริ จันทรเจริญ. (2554). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. สืบค้นจาก https://www.ict.up.ac.th/surinthips/ResearchMethodology_2554/เอกสารเพิ่มเติม/การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.PDF

- จิรภรณ์ มีศรี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มซีลี-วรรณ ชุมชนพัฒนาตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ (รายงานวิจัย). ฉะเชิงเทรา: สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- จักรพงษ์ พวงงามชื่น. (2552). การพัฒนาชุมชน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ฐากูร อนุสรณ์พาณิชย์กุล. (2563). รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการนวัตกรรมที่มีผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชนในเขตภาพเหนือตอนล่าง. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 9(2), 14-25. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/view/241274/168206>
- ณัฐธรรวีร์ มานพพงษ์, สถาพร แสงสุโพธิ์, เฉลิมชัย ปัญญาดี, และ สมคิด แก้วทิพย์. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน. วารสารวิทยาลัยบริหารศาสตร์, 4(2), 45-64. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/SASAJ/article/view/242024/171043>
- ทัศนชัย ศิริวรรณ. (2564). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีวิตตำบลน้ำเกี๋ยน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- นพดล บุญช่วย. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบสวัสดิการ คุณภาพชีวิตในการทำงาน และความผูกพันของพนักงานที่ปฏิบัติงานในสำนักงานใหญ่ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง เขตยานนาวา กรุงเทพฯ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1527/1/gs611130368.pdf>
- นุชนาถ ทัพครุฑ, ศุภพิชญ์ บุญเกื้อ, และ อรอนงค์ อัมภา. (2563). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตรังโดยใช้แนวคิดในการบริหารจัดการ Balanced Scorecard. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 12(1), 1-12. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/221014/164153>
- บัณฑิต นิถาวร. (2562). ทุนนิยมกับความเหลื่อมล้ำ. สืบค้นจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/50546>

- บุรณิน รัตนสมบัติ. (2557). การพัฒนาตัวแบบเชิงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคตของวิสาหกิจขนาดใหญ่ (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สืบค้นจาก http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/snamcn/Buranin_Rattanasombat_Doctor/fulltext.pdf
- ประกริต รัชวัตร. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาล (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สืบค้นจาก <http://center.mcu.ac.th/userfiles/file/วิทยานิพนธ์/ปริญญาเอก/พุทธบริหารการศึกษา/2560/MCU600114022.pdf>
- พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย. (2560). กายวิภาควิกฤตเศรษฐกิจ: ฟองสบู่ หนี้ ทุน และความเสี่ยง. สืบค้นจาก <https://www.the101.world/anatomy-of-econ-crisis/>
- พิราวรรณ กิตติสากล. (2565). ปัจจัยแรงจูงใจในงาน ความพึงพอใจในงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษาพนักงานบริษัทนำเข้าและจำหน่ายเครื่องพิมพ์ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สืบค้นจาก <https://archive.cm.mahidol.ac.th/bitstream/123456789/4944/1/TP%20BM.107%202565.pdf>
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2564). ขั้นตอนวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 1(1), 50-60. สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jstpcru/article/download/255632/172991/930877>
- รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2554). ทุนนิยมพวกพ้องในประเทศไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบสฤทธิ-ถนนและระบบบทักษิณ. จันทรเกษมสาร, 17(32), 82-89. สืบค้นจาก <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/crujournal/article/view/30235/26069>
- เรวดี พานิช. (2563). เจตคติผู้บริหารบริษัทไทยที่มีต่อการดำเนินธุรกิจแบบยั่งยืน ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2015-2030. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 26(2), 1-12. สืบค้นจาก <https://www.journals.apheit.org/journal/social-26-2/01.pdf>

- ลักษณ์ ทรัพย์สมบูรณ์. (2551). *พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวานในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ลำแพน จอมเมือง, และ สุทธิพงษ์ วสุโสภณ. (2546). *ผ้าทอไทลื้อ: เศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.
- วาสนา ผิวผลาผล. (2564). การศึกษาความพึงพอใจต่อสวัสดิการของพนักงานที่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเฉพาะส่วน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (รายงานการวิจัย). สืบค้นจาก http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3929/3/Wasana_p-Research.pdf
- วันสา วิโรจนารมย์. (2562). การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS for SEM ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. สืบค้นจาก <https://erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=929>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). การระดมความคิดเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. สืบค้นจาก <https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/PPTกรอบแผน13สำหรับระดมความเห็น.pdf>
- Guilford, J. P. (1954). *Psychometric Methods*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Pong-ngamchuen, J., & Buwjoom, T. (2023). The Feasibility Synthesis of Growing Hemp Instead of Maize to Reduce Smog from Maize Stubble Burning in Northern Thailand. *Universal Journal of Agricultural Research*. 11(2), 230-240. Retrieved from <https://www.hrpub.org/download/20230330/UJAR2-10429615.pdf>
- Siriwan, T., Pong-ngamchuen, J., Rungkawat, N., & Kruekum, P. (2020). Rationale Factors Affecting Participation in Managerial Administration of Chiwavitee Community Enterprise Group's Members in Nam Kian Sub-district, Phu Phiang District, Nan Province. *Journal of Environmental Treatment Techniques*, 8(4), 1611-1617.